

Tandori Dezső

Utószó-Bécs

Buda Ferencnek

*Honnét nem tért meg utazó, mondja Arany-Hamlet.
Honnét nem tér meg utószó, kérdezem én?
Minden szó lehet utolsó, végszó,
vagy mégis továbbra-remény*

*Láttam egyszer Bécsben egy Klee-tenger jégbarnájára
szürkés-fehér-feketéllő, festett tavat.
Olykor, hajnali órán, a földön, ahol alszom,
égnek csapom karomat,*

*végem, ez a vég! idézem valaki szavát,
de aztán csak egy kibotorkálás a rutin netovább,
és ahogy a csészén elülök, vagy teával töltendő csészén
a konyhai pultra ráhajolva, jobb lélegzet végett,*

*elidőzve, se béke, se kín közt, a remény állapotában,
mely villám ostoraként gyötrelmes áram
suhogása, vagyunk mint öngyöttrésélvezői,
Kosztolányit mondogatok, „mely a hideget előzi”,*

*de ha már javulnak légutaim, ha végigzuhanva
matracomon, nem a fojtó kín a mindenek-feletti,
de már lehet lehetni, elgondolom: milyen csodás hogy fedél
alatt van saját matracom, nagy takaróm, és nem kell*

*vekkert nézmem, hallanom konyhán nekem szorgoskodó
feleségem, korai kávéfőzést, szendvics-csomagolást,
táskavizitet, vinnem még mi mást
kellene, útlevel, jegy megvan-e,*

*nem kell a rendhagyást megalázónak tartanom,
latolni, gyors telefonnal lehetne talán még lemondanom,
aznap már nem illik, szabálytalan is, ráadásul
utazni akarok még imádott Bécsembe máskor,*

*de ha nagyon meg merném vakarni,
furcsa, hogy én egyáltalán, és olyan megszállottan,
ahogy több tucatszor voltam együttesen Párizsban, Londonban
(bár mi ez a mai gyerekekhez képest!), akartam utazni.*

*

*Bécs nekem (Budapest más) címervárosom, emlékezet lágybetonjába
tenyerek, nevek, hírességek jelei helyett
sok százszoros italospultlátogatásokkal teli,
lőversenyirodákkal és múzeumokkal, nívós ócskapiacokkal*

*változatos, szomorkodtatós, nekividulós, haverolós hely,
tizennyolc év alatt belenőttem, de magam kinőttem,
a vissza-magamba-köztem-semmibe-fordulás járkálója
maradt kétes megmaradás maradvány otthonmaradója.*

*

*Ó, meddig leszel meg, Südbahnhof, büféd elegyes
társasága, kiflik fix sóssága, virslik meg-meguntsága,
az átmenet állapota! Gesztenyét majszolva megyek
az Erzsébet-templom felé, hagyományozódo*

*valami Mária-ünnepre, légben reá, utu, kezemben is rózsa,
ballagtam, szirmot szórogattam, horvát vendéglősömnek
integtettem, aztán egy jó nagy rántottmáj-szeletre
sült burgonyával... visszatértem a diplomata-akadémia*

*megkerülésével, és Dodererre gondoltam, alakjaira,
kit itt jártak, Musilra nem annyira, nekem a
Strudlhof-lépcső volt fő-fő Bécs, Heimito urunk
nagy alakítása az irodalmi térben, Heimito von Doderer*

*megannyi alakmása járt erre, búsan-léhán, tanácstalanul,
ahogy léptem is mindig inkább – bár nem igazodik –
igazul, Bécsben én ritkán hamisultam,
inkább butultam, bizakodtam, ezek elvillantak.*

*

*Cigizés Döblingben, szerencsére pöfékelősen értelmetlenül.
Várás, hogy az eső eláll, de a villasor lombjait zizegetető
szél azért el nem ül, csak a szívem, szívem, régi a hangja,
az csendesül.*

*S nem. Mentem, 77 bejzlimbe tértem, be, ültem asztalukhoz, ki,
antikoáriumokban sikerült modern művészeti könyvecskéket
összekotorni, nézni villamosok megváltozott útvonalát,
ez meg mi. Kimenni Rudolfdombra egy omlettre,*

sörözni, mellette, mikor a sör járta, aztán soványságra jutott figurám feszített, szökellt, de úgy ám, és voltam huszonöt kiló pluszokkal is erre, padokra zajjal zötytyenve, és örökkévalóság volt – nincs hely részletezésre, kimondani! – ez a Bécs, ez a Bécs-Valami, ez a valami-Jobb, érdekesebb, és az örök Helyett, ahogy változtatod a helyet, gyötrelmre visszahozta a honi képet Tárnok után, de mint hű leltárnok, visszahangozta már másnap a Fehérvári út hídjának túlján az Izsákiban, az Alba Regiában, hogy de csak ez, de jó is ez, a szemközti hegysor alatt nem hoz, kialvatlan, újságokkal körbepakolt alakot, a vonat, és madárkámhoz térhetek haza, nem késlekedve, és kártyabajnokságra vár százvalahány teddymedve, és belecsusszanok az unalomba, mely az egyedül otthonos izgalom, és Bécsre csak vágyom majd megint, míg az nem lesz, hogy ennek elmondására se vágyom, és némaságig sem jut ily tárgyú némaságom, nem az, hogy NEM, de hogy MI NEM? Bár bárgyú.

*

Igen, plakátok, Kirov Balett, és Kirovsky, a 20 az 1-hez ló, Südbahnhof fogadóemelete, öt peronnyi. És a sült gesztenye mennyi? És nyitva-e még a Holland Borozó, mit állít ki a Sivatag Vöröse bank, és új-e az aszfalt,

Kész-e a portál a Skót Placcon, és nekitámaszkodom-e még a fának, majszolva majonézes sült gombámat, zacskóból, és ritkán óbor, főleg heuriger, és a Vienna-pálya mivel öroendezteti kivételesen már nem fociért

rajongó környékét az elegáns dombnegyedben, ahogy emlékezetemben még a Vienna gombfoci-sikerei elevenednek 1956-ból, mikor pincébe beszorulva játszottunk és játszottunk újra, azon tanakodva, hogyan lehetne a Duna színe alatt,

barkácsolt vízalattjáróval... Bécsbe. Aztán szárnyashajó se lett belőle. Néha azonban térképek leomlanak, megbolondulva kinyílnak, terülnek, nekem Bécs ilyenkor az előszoba padlóján gyerekkori ünnep. Öreg vagyok, térdben, derékban nehézkes, de annyira észhez nem térek, hogy a Lépcsőt ne rójam, legföljebb vigyázva, Rex felügyelő gyilkosába ne botoljak, Doderer-szerelmek sorsára ne jusson már nem oly folyton fontos érdeklődésem, el ne csússzam viszont a jégen! Ezt vártam volna, ezt a nagy békét? Sehová-m-se Bécsét? Csak az irodalom nincs már? Vagy rajta kívül nem is volt semmi? De így kellett Kölnbe, Párizsba, Londonba menni, sehova tíz éve végre, már alig... Bécsbe.